Kierunek: TECHNIK ADMINISTRACJI

Przedmiot: PODSTAWY PRAWA CYWILNEGO

Oddział: SZCZECIN

Imię i nazwisko prowadzącego: PIOTR KASZCZYSZYN

1. Zajęcia 21. Przedawnienie roszczeń
2. Zajęcia 22. Przedawnienie roszczeń - terminy przedawnienia

Proszę zapoznać się z poniższym materiałem, a po przeczytaniu sprawdzić swoją wiedzę rozwiązując krótki test z zajęć 19 do 22 znajdujący się na końcu materiału – strona 5. (klucz - odpowiedzi są na stronie 6).

Zajęcia 21. Przedawnienie roszczeń

Przedawnienie roszczeń art.117 - 125 KC

Przedmiotem przedawnień są wyłącznie cywilnoprawne roszczenia majątkowe np. poprzez przesunięcie terminu wymagalności kar umownych. Przedawnienia znajdują zastosowanie, w przypadku gdy przepisy szczególne nie stanowią inaczej.

Przedawnienie roszczenia polega na tym, iż po upływie okresu ustalonego przepisem prawa dłużnik może uchylić się od zaspokojenia wierzyciela tj. od spełnienia świadczenia. Upływ okresu przedawnienia nie powoduje jednak wygaśnięcia roszczenia. Roszczenie przedawnione przekształca się w zobowiązanie naturalne, które jednak nie może być dochodzone przed sądem. Wierzyciel nie może zobowiązania zrealizować pod przymusem, ale dłużnik może spełnić świadczenie dobrowolnie. Zaś w przypadku, gdy spełni świadczenie dobrowolnie to nie będzie mógł domagać się jego zwrotu, gdyż nie jest ono uznawane za świadczenie nienależne.

Funkcja społeczna przedawnienia

Przedawnienie uregulowano w celu likwidacji kolizji pomiędzy stanem prawnym a trwającym dłuższy czas stanem faktycznym. Istota polega na ochronie interesów obu stron, ponieważ z jednej strony brak zainteresowania swoimi sprawami oraz bezczynność nie powinny być nagradzane, zaś z drugiej strony po upływie dłuższego czasu osoba ma prawo mniemać, iż nikomu nie przysługują przeciwko niej żadne uprawnienia. Należy też pamiętać o trudnościach dowodowych, które powstają z upływem dłuższego czasu.

Klasyfikacja rodzaju dawności:

Rodzaj dawności można podzielić na te, które prowadzą do nabycia prawa (do przedmiotu, mienia), jak i te które prowadzą do osłabienia lub utraty prawa (np. do roszczeń).

1) Dawność prowadząca do nabycia prawa (prawo rzeczowe):
    a. **zasiedzenie** (art. 172-176 kc) – nabycie prawa podmiotowego poprzez długotrwałe wykonywanie tego prawa przez osobę nieuprawnioną,
    b. **przemilczenie** – bezczynność uprawnionego.
2) Dawność prowadząca do osłabienia lub utraty prawa, gdy nie zostanie zrealizowana w określonym czasie:
    a. **Przedawnienie**,
    b. terminy zawite.

Przedawnieniu nie ulegają:

1) roszczenia, które nie mają charakteru cywilnoprawnego (np. administracyjne, procesowe);
2) roszczenia niemajątkowe (np. służące do ochrony dóbr osobistych);
3) uprawnienia cywilnoprawne w innej postaci niż roszczenia (np. prawa podmiotowe bezwzględne);
4) w niektórych przypadkach (w drodze wyjątku) cywilnoprawne roszczenia majątkowe (np. roszczenia windykacyjne), które mogą ulec przedawnieniu na podstawie innych przepisów.

Zajęcia 20. Przedawnienie roszczeń - terminy przedawnienia

Ogólne terminy, o ile przepis szczególny nie stanowi inaczej (art. 118 KC):

a) ogólny termin przedawnienia wynosi 6 lat,
b) dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – 3 lata (np. czynsz najmu, odsetki, alimenty),
c) inne terminy uregulowane są w przepisach szczególnych.

Brak możliwości zmiany terminów przedawnienia

Art. 119. KC - Terminy przedawnienia nie mogą być skracane ani przedłużane przez czynność prawną.

Czyli terminy przedawnienia nie można zmieniać wolą żadnej ze stron.

Możliwość nie uwzględnienia upływu terminu przedawnienia

Art. 117^1. § 1. W wyjątkowych przypadkach sąd może, po rozważeniu interesów stron, nie uwzględnić upływu terminu przedawnienia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi, jeżeli wymagają tego względy słuszności.

Wówczas sąd rozważa w szczególności:

1) długość terminu przedawnienia;
2) długość okresu od upływu terminu przedawnienia do chwili dochodzenia roszczenia;
3) charakter okoliczności, które spowodowały niedochodzenie roszczenia przez uprawnionego, w tym wpływ zachowania zobowiązanego na opóźnienie uprawnionego w dochodzeniu roszczenia.

Początek biegu przedawnienia

Art. 120. § 1. Bieg przedawnienia rozpoczyna się **od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne**. Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniej możliwym terminie (początkiem biegu przedawnienia może być np. wezwania dłużnika do spełnienia świadczenia).

Zawieszenie biegu przedawnienia występuje w przypadkach (art. 121. KC.):

1) co do roszczeń, które przysługują dzieciom przeciwko rodzicom – przez czas trwania władzy rodzicielskiej;
2) co do roszczeń, które przysługują osobom niemającym pełnej zdolności do czynności prawnych przeciwko osobom sprawującym opiekę lub kuratelę – przez czas sprawowania przez te osoby opieki lub kurateli;
3) co do roszczeń, które przysługują jednemu z małżonków przeciwko drugiemu – przez czas trwania małżeństwa;
4) co do wszelkich roszczeń, gdy z powodu siły wyższej uprawniony nie może ich dochodzić przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw danego rodzaju – przez czas trwania przeszkody.

Zawieszenie wynika z pewnego okresu bieg przedawnienia, które nie

rozpoczyna się, a jeśli się rozpoczął, to ulega zatrzymaniu na czas trwania określonej przeszkody, zaś po ustaniu tej przeszkody biegnie w dalszym ciągu. Czas trwania danej przeszkody nie wlicza się do biegu przedawnienia.

Bieg przedawnienia przerywa się (Art. 123. § 1. KC):

1) **przez każdą czynność przed sądem lub innym organem** powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia;
2) przez **uznanie roszczenia** przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje;
3) przez **wszczęcie mediacji**.

TEST

1. Czy umowa może być zawarta pod przymusem?

a) Tak,

b) Nie,

2. Ile stron może podpisać umowę?

a) jedna,

b) dwie bądź więcej,

c) obie odpowiedzi są poprawne.

3. Umowa nazwana to:

a) umowa nie uregulowana w przepisach prawnych, a wynikają z zasady swobody umów,

b) umowa uregulowana w obowiązujących przepisach prawnych,

c) żadne z powyższych.

4. O wykonaniu umowy mówimy gdy:

a) spełnione zostały wszystkie świadczenia, jakie strony ustaliły w danej umowie,
b) osiągnięto cel tej umowy,
c) obie odpowiedzi są poprawne.

5. Warunek jest zawartym w treści czynności prawnej zastrzeżeniem, które uzależnia:

a) powstanie skutku prawnego od zdarzenia przyszłego i niepewnego,

b) ustanie skutku prawnego od zdarzenia przyszłego i niepewnego,

c) obie odpowiedzi są poprawne.

6. Czy dłużnik w przypadku przedawnionych roszczeń może spełnić świadczenie dobrowolnie wobec wierzyciela?

a) Tak,

b) Nie.

Odpowiedzi (KLUCZ)

1-b, 2-c, 3-b, 4-c, 5-c, 6-a.